

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Çocukların yaşam hakkı, kişi güvenliği ve insan onuruna uygun biçimde korunması; Anayasa'nın 17, 41 ve 90'ıncı maddeleri uyarınca devredilemez bir yükümlülüktür. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Çocuk Satışı, Çocuk İstismarı ve Çocuklara İlişkin İhtiyari Protokol, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi ve Lanzarote Sözleşmesi; devletlere yalnızca önleyici tedbir alma değil, makul şüphe doğuran iddialar karşısında etkili, bağımsız ve şeffaf soruşturma yürütme yükümlülüğü de yüklemektedir.

Son yirmi beş yıl içerisinde Türkiye'de kaybolan çocuklara ilişkin verilerin bütünlüklü, standartlaştırılmış ve kamu denetimine açık biçimde tutulmadığı; kurumlar arasında kullanılan tanım, yöntem ve kayıt sistemlerindeki farklılıklar nedeniyle sağlıklı bir ulusal envanterin oluşturulamadığı görülmektedir. Bu durum, özellikle kriz ve afet dönemlerinde çocukların kimliklendirilmesi, refakatinin sağlanması, sevk ve bakım süreçlerinin izlenmesi bakımından ciddi yapısal riskler doğurmaktadır. 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi ile 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında refakatsiz kalan ve kaybolduğu bildirilen çocuklara ilişkin kamuoyuna sunulan bilgilerin sınırlı kalması; süreçlerin bütüncül, karşılaştırılabilir ve bağımsız denetime açık biçimde raporlanmaması bu riskleri daha da derinleştirmiştir.

Bu genel tabloya ek olarak, çocuk ticareti ve cinsel istismarı suçlarından hüküm giymiş olan Jeffrey Epstein'a ait dava dosyalarının Ocak 2024 itibarıyla kamuoyuna açıklanması, uluslararası alanda olduğu kadar Türkiye'de de ciddi bir endişe yaratmıştır. Söz konusu dosyalarda yer alan bazı beyan, sorgu tutanağı ve yazışmalarda; reşit olmayan çocukların bazı ülkelerden, Türkiye dâhil olmak üzere, özel uçaklarla taşındığı ve bir suç ağı aracılığıyla istismar edildiği yönünde iddiaların bulunduğu kamuoyuna yansımıştır.

Basın organlarında yer alan ve kamuoyunda geniş yankı uyandıran haberlerde; Epstein dosyalarında geçen bazı yazışmalarda Türkiye'ye, Türkiye'deki kişi ve kurumlara ilişkin atıfların bulunduğu, kimi üst düzey kamu görevlileri ile özel sektör temsilcilerinin isimlerinin geçtiğinin ileri sürüldüğü görülmektedir. Bu iddialar henüz kesinleşmiş bir yargı kararı veya adli tespit niteliği taşımamakla birlikte; devletin çocukların korunmasına ilişkin pozitif

yükümlülükleri, sınır güvenliği, sivil havacılık denetimleri ve uluslararası adli iş birliği mekanizmaları bakımından yasama denetimi yoluyla açıklığa kavuşturulmasını zorunlu kılacak ağırlıktadır.

Kriminoloji ve organize suç literatürü; büyük ölçekli doğal afetlerin yarattığı kaos ve denetim zafiyetlerinin, insan ticareti ve çocuk kaçakçılığı ağları tarafından istismar edilebildiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, 1999 ve 2023 depremleri sonrasında refakatsiz kalan çocukların kayıt altına alınma süreçleri, sevk edildikleri yerler ve mevcut durumlarının bilimsel, karşılaştırmalı ve çapraz denetim yöntemleriyle incelenmesi gerekmektedir. Kayıp çocuk vakalarının, Epstein dosyalarında yer alan iddia ve zaman aralıklarıyla örtüşüp örtüşmediğinin analiz edilmesi; iddiaların asılsızlığını ortaya koymak veya varsa yapısal ihmalleri tespit etmek açısından önem arz etmektedir.

Ayrıca, özel uçaklar ve charter uçuşlar yoluyla çocukların ülke dışına çıkarıldığına yönelik iddialar; sivil havacılık, sınır ve gümrük denetimlerinin geçmişe dönük olarak ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Epstein'a ait olduğu bilinen uçuş ağları ve kayıtları çerçevesinde Türkiye bağlantılı iniş, kalkış veya transit verilerinin bulunup bulunmadığının tespiti, iddiaların açıklığa kavuşturulması bakımından kritik niteliktedir.

Bu gerekçelerle; iddiaların yaygınlaştırılması değil, gerçeğin ortaya çıkarılması, kayıp çocuklara ilişkin veri boşluklarının giderilmesi ve Türkiye'nin Epstein dosyalarıyla herhangi bir maddi, idari veya yapısal bağının bulunup bulunmadığının açıklığa kavuşturulması amacıyla aşağıdaki soruların ilgili bakanlıklarca yanıtlanması zorunlu hâle gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. 1999 ve 2023 depremleri sonrasında refakatsiz kalan çocuklardan kaççı Bakanlığınızın koruma ve bakım hizmetlerine alınmış; kaççı hakkında kayıt dışı kalma veya kayıp şüphesi oluşmuştur?
2. Devlet koruması altındaki veya refakatsiz olduğu tespit edilen çocukların yurt dışına çıkarılmasına ilişkin geçmişe dönük herhangi bir usulsüzlük tespiti yapılmış mıdır?
3. Epstein dosyalarında yer alan çocuk ticareti iddiaları çerçevesinde, Türkiye'deki çocuk koruma sisteminin uluslararası suç ağlarına karşı kırılganlığına dair bir risk analizi yapılmış mıdır?